

Gamle i økonomisk klemme når pensioner ikke holder hele livet

Tidligere var det en undtagelse, at en 65-årig også nåede at blive 80 år. I dag er det reglen. Både for mænd og kvinder.

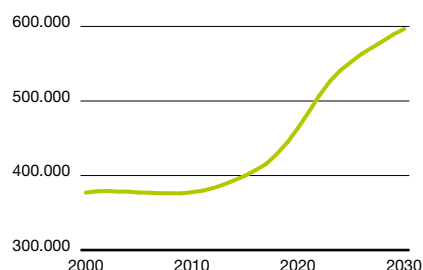
»Og det glemmer pensionsbranchen at rådgive om, når de langer produkter ud over disken. Man glemmer at sige: *Husk, hvis du bliver 65 år, er der stor sandsynlighed for, at du også bliver 85 år,*« siger Michael Teit Nielsen, der er udviklingschef i Ældresagen.

Nye opgørelser på basis af Forsikringsoplysningen og ATP viser, at en stadig stigende del af befolkningens pensionsopsparing indbetales til ordninger, der udbetales den dag, man fylder 65 år, eller i rater, typisk gennem de første ti år af pensionistlivet. Pengene stopper simpelthen med at komme ind på kontoen, når man runder de 75 år. Mens indbetalingen i 1997 til de livsvarige pensioner udgjorde næsten 50 pct. af samtlige indbetalinger, er de siden faldet til godt 44 pct. Faldet sker, selvom sandsynligheden for at blive rigtig gammel stiger og stiger i disse år.

Mens godt halvdelen af de mænd, der i dag er 65 år, vil nå at opleve deres 80 års fødselsdag, gælder det samme for to ud af tre 65-årige kvinder. Og antallet af meget gamle er kraftigt stigende. Om 25 år vil næsten to ud af tre 65-åri-

Vi lever længere

Antal pensionister over 75 år

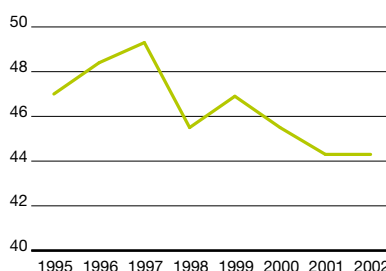

Kilde: Danmarks Statistik og »Longevity - en analyse af den danske befolknings levedygtighed«, ATP, 2004.

Antallet af pensionister over 75 år stiger med mere end 50 pct. de kommende år.

Indbetaling til livsvarige pensioner

i pct. af samtlige indbetalinger

Kilde: Forsikring og Pension i Danmark, Forsikringsoplysningen samt ATP, SP og DMP.

Samlet set vokser pensionsindbetalingerne i disse år – også til livsvarige pensioner. Men andelen, der skal gå til livsvarige pensioner, viger.

ge mænd også runde de 80 år, mens det samme bliver tilfældet for næsten tre ud af fire kvinder.

Resultatet bliver til at få øje på: I løbet af de næste 25 år stiger antallet af mennesker, der er ældre end 75 år, med over 50 pct. Fra knap 400.000 i dag til 600.000 i 2030.

Lyse udsigter, vil nogen sige, med budskabet om, at den evige hvile bliver udsudt nogle år.

Andre peger på, at det modsatte af hvile er aktivitet. Den slags koster penge, og pengene kommer til at mangle – hvilket bliver et problem for pensionssektoren, de enkelte pensionister og for resten af samfundet.

Sindssyge produkter

Professor Michael Møller, Institut for Finansiering ved Handelshøjskolen i København finder, at der er et voldsomt misforhold imellem den stigende levealder og de pensionsprodukter, der rent faktisk bliver solgt. Han forudsiger, at vi kommer til at stå med et egentligt fattighedsproblem.

»Folk har behov for penge, så længe de lever. Og da der er usikkerhed om, hvor

→ længe de lever, bør langt hoveddelen af deres obligatoriske pension – gerne 100 pct. – være livrente,« siger Michael Møller, der mildest talt ikke har noget pænt at sige om rate- og kapitalpensioner, der er alternativet til den livsvarige pension – livrenten.

»Der er grundlæggende tale om sindsyge produkter. Sæt nu, at jeg havde en tvillingebror. Vi får begge som 65-årige en ratepension, til vi bliver 85 år. Jeg dør som 75-årig og forgylder dermed min 50-årige søn. Han har ikke brug for penge. Min bror lever, til han bliver 95 år og dør fattig. Det er da en dum måde at få pension på. Det livsvarige produkt – livrenten – er genialt. Du vædder på, at du lever længe. Hvis du lever længe, så tjener du på selskabets bekostning. Hvis du lever kort, så taber du, men du får det aldrig at vide,« siger han.

I modsætning til Michael Møller mener professor Jørn Henrik Pedersen, Syddansk Universitet, at det er at »spænde buen for vidt« at tale om et fattigdomsproblem.

»Når du i 65-års alderen går til pensionistlivet, skal du tilpasse din økonomi. Det er givet rigtigt, at mange undervurderer deres restlevetid, og at de vil opleve at skulle igennem en ny økonomisk tilpasning, når de runder de 75 år. Men dels vil der være en tendens til, at forbrugsbehovet falder med alderen, dels vil en del have anden opsparing, fx i fast ejendom,« siger han.

Sandsynligheden for at en 65-årig bliver ...

	Mænd, der fylder 65 år i år			Kvinder, der fylder 65 år i år			
	75 år	80 år	85 år	75 år	80 år	85 år	
1900	56%	33%	15%	1900	62%	39%	19%
1950	67%	45%	23%	1950	70%	48%	26%
1980	65%	44%	24%	1980	80%	63%	42%
2004	72%	52%	30%	2004	80%	65%	46%
2030	79%	62%	42%	2030	84%	72%	55%

Kilde: Danmarks Statistik og »Longevity - en analyse af den danske befolknings levedygtighed«, ATP, 2004.

Udviklingschef Michael Teit Nielsen, Ældresagen, er lodret uenig: »Den store sang fra det politiske miljø er, at samfundet ikke har råd til at tage sig af det hele, så vi må selv spare op. Det gør vi så. Men nu viser de nye tal, at de produkter, der tager højde for det lange liv, har en vigende andel. Det er da et problem, der er til at få øje på – for det betyder blot, at mange flere – når de når den del af deres pensionistliv – må læne sig op ad folkepensionen og ATP.«

10 mia. ekstra i skattebyrde

Netop antallet af gamle ældre, der i fremtiden må læne sig op ad folkepensionen, er ifølge forskningschef Niels Ploug, Socialforskningsinstituttet, en af de mere interessante vinkler ved udviklingen. Problemet er ikke fattigdom, men skattebyrde, siger Niels Ploug.

»Folkepensionister i Danmark er ikke fattige. Man er ikke fattig, hvis man har folkepension og ATP. Men tallene lægger derimod et pres på den betydning, folkepensionen forventes at spille i fremtiden,« siger Niels Ploug.

Der bliver nemlig tale om en uforudset ekstraudgift for skatteyderne. Hidtil har man regnet med, at nok kommer der flere pensionister, men de bliver billigere – pr. hoved. Det er der to forklaringer på: For det første betyder opbygningen af supplerende pensionsordninger, at færre skal have det såkaldte pensionstillæg. De har for stor en indtægt til at få det udbetalt. Anden forklaring er, at de store pensionsudbetalinger til sin tid skal beskattes – hvilket giver penge i statskassen.

»Men det her virker den modsatte vej. Med ekstra 200.000 gamle ældre, hvoraf hovedparten skal have pensionstillæg, så taler vi om en ekstraudgift på rundt 10 mia. kr. Det synes måske ikke af meget på et budget omkring 500 mia. kr. Men med de snævre rammer, vi ser ud til at få fremover, bliver der tale om 10 mia. kr. mindre service for borgerne,« siger Niels Ploug.

ATP har netop publiceret »Longevity - en analyse af den danske befolknings levedygtighed«. Se www.atp.dk/faktum